

Број: 05-05-1-2805-2/11

Сарајево, 07. септембар 2011. године

ПАРЛАМЕНТАРНА СКУПШТИНА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

- ПРЕДСТАВНИЧКИ ДОМ
- ДОМ НАРОДА

07-09-107

BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

PRIMLJENO. 07.09.2011

Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Radni broj	Broj priloga
07,02	- 05-2-090		

#

Предмет. Сагласност за ратификацију споразума, тражи се

У складу са чланом 16. Закона о поступку закључивања и извршавања међународних уговора ("Сл. гласник БиХ", бр 29/00), достављамо вам ради давања сагласности за ратификацију:

Допуна број 1 Финансијском споразуму за имплементацију националног програма за Босну и Херцеговину на основу ИПА програма – помоћ у транзицији и компонента јачања институција за 2007. годину. Споразум је потписан 27. фебруара 2009. године и 29. јуна 2009. године у Сарајеву, а потписао га је г. Драган Вранкић, министар финансија и трезора БиХ.

Будући да је Министарство финансија и трезора БиХ надлежно за провођење поступка за закључивање овог споразума, молимо вас да на састанке ваших комисија, односно сједнице Дома, поред представника Предсједништва БиХ, као предлагача, позовете и представника Министарства који посланицима, односно делегатима може дати све потребне информације о споразуму.

С поштовањем,

ГЕНЕРАЛНИ СЕКРЕТАР

Ранко Цинковић

МФА – БА – МПП

Број: 08/1-42-9767-1/11
Сарајево, 30.08.2011. године

PREDSJEDNIŠTVO
BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

PRIMLJENO - 07.09. 2011

Grupa predmeta	Šifra predmeta	Broj predmeta	Broj prijave
05	05-1	2805	

ПРЕДСЈЕДНИШТВО БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

САРАЈЕВО

Предмет: Приједлог Одлуке о ратификацији Допуне број 1 Финансијском споразуму за имплементацију националног програма за Босну и Херцеговину на основу ИПА програма – помоћ у транзицији и компонента јачања институција за 2007. годину; - доставља се -

У прилогу акта достављамо Приједлог Одлуке о ратификацији Допуне број 1 Финансијском споразуму за имплементацију националног програма за Босну и Херцеговину на основу ИПА програма – помоћ у транзицији и компонента јачања институција за 2007. годину, који је потписан 27. фебруара 2009. године и 29. јуна 2009. године у Сарајеву, на енглеском језику.

Подсећамо да је Предсједништво Босне и Херцеговине на својој 58. сједници, одржаној 10. јуна 2009. године, прихватило предметну Допуну и за потписивање овластило Драгана Вранкића, министра финансија Босне и Херцеговине.

Савјет министара Босне и Херцеговине на својој 157. сједници, одржаној 24. августа 2011. године, утврдило је Приједлог одлуке о ратификацији наведене Допуне.

Молимо да Предсједништво Босне и Херцеговине, у складу са одредбама члана 17. Закона о поступку закључивања и извршавања међународних уговора ("Службени гласник БиХ", број 29/00), проведе поступак ратификације Одлуке о ратификацији Допуне број 1 Финансијском споразуму за имплементацију националног програма за Босну и Херцеговину на основу ИПА програма – помоћ у транзицији и компонента јачања институција за 2007. годину.

Свен Алкадај
МИНИСТАР

DOPUNA BROJ 1

FINANCIJSKOM SPORAZUMU ZA IMPLEMENTACIJU NACIONALNOG PROGRAMA ZA BOSNU I HERCEGOVINU NA TEMELJU IPA PROGRAMA – POMOĆ U TRANZICIJI I KOMPONENTA JAČANJA INSTITUCIJA ZA 2007. GODINU

Kao što je prvobitno zaključeno između Europske zajednice i Bosne i Hercegovine
31. srpnja 2008. godine,

Europska zajednica, u daljnjem tekstu navodi se kao "Zajednica", koju zastupa Povjerenstvo
Europskih zajednica, u daljnjem tekstu navodi se kao "Povjerenstvo",

s jedne strane, i

Bosne i Hercegovine, u daljnjem tekstu navodi se kao "Korisnik",

s druge strane,

zajednički u daljnjem tekstu navode se kao "strane",

Budući da,

- (a) Povjerenstvo je 20. prosinca 2007. godine usvojilo Odluku C(2007)6698 uspostavljajući Nacionalni program za Bosnu i Hercegovinu u okviru programa IPA - Pomoć u tranziciji i element jačanja institucija za 2007. godinu ("Program"). Ovaj se Program implementira putem Sporazuma o financiranju koji je zaključen između Europske zajednice i Bosne i Hercegovine na dan 31. srpnja 2008. godine
- (b) Program je izmijenjen i dopunjen 16. veljače 2009. godine Odlukom Povjerenstva C (2009) 867, kako bi se izmijenio opseg implementacije jednog projekta.
- (c) Potrebno je donijeti Sporazum o financiranju sukladno izmjenama i dopunama na Program koji je donijelo Povjerenstvo Odlukom C(2009)867.

SLOŽILI SU SE KAKO SLIJEDI:

Članak 1.

Dodatak A, "Nacionalni program za Bosnu i Hercegovinu u okviru programa IPA - Pomoć u tranziciji i element jačanja institucija za 2007. godinu" Sporazuma o financiranju zaključenog između Europske zajednice i Bosne i Hercegovine na dan 31. srpnja 2008. godine zamjenjuje se Dodatkom ovoj Dopuni br. 1.

ČLANAK 2.

Sve ostale odredbe i uvjeti Financijskoga sporazuma ostaju nepromijenjeni.

Sačinjeno u dvije originalne kopije na engleskom jeziku, jedna kopija se uručuje Povjerenstvu a jedna Korisniku.

Potpisao, za i u korist
Bosne i Hercegovine

Potpisao, za i u korist
Komisije

.....
Dragan Vrankić, v.r.
Ministar financija i trezora

.....
Dimitris Kourkoulas, v.r.
Šef Izaslanstva

Sarajevo,

Sarajevo,

Datum

Datum

29.06.2009.

27.02.2009.

IZMIJENJENI I DOPUNJENI DODATAK

1. IPA 2007 NACIONALNI PROGRAM - Bosna i Hercegovina IDENTIFIKACIJA

Korisnik	Bosna i Hercegovina
CRIS broj	2007/019-352
Godina	2007
Trošak	49.736.394 €
Implementacijsko tijelo	Europska komisija
Konačni datum za sklapanje sporazuma o financiranju	najkasnije do 31. prosinca 2008.
Konačni datumi za ugovaranje	2 godine nakon datuma sklapanja Sporazuma o financiranju. Ovi se datumi odnose i na nacionalno sufinanciranje.
Krajnji datum za izvršenje	2 godine nakon završnog datuma za ugovaranje. Ovi se datumi odnose i na nacionalno sufinanciranje.
Sektor Kodovi	11110, 11420, 12110, 14010, 15010, 15020, 15030, 15040, 15050, 15066, 16110, 16310, 21010, 22010, 22030, 23010, 24010, 31110, 32130, 33110, 41010, 43040
Budget line(s) concerned Proračunska linija (linije)	22.02.02: Nacionalni programi (komponenta pomoć u tranziciji i jačanje institucija) za potencijalne zemlje kandidatkinje
Voditelj programa	DG za proširenje C1
Voditelj provođenja	Izaslanstvo Europske komisije u BiH – Operativni odjel

1. PRIORITETNE OSI / (MJERE) / PROJEKTI

2. A PRIORITETNE OSI

Prioritetne osi EU pomoći IPA 2007 u Bosni i Hercegovini proizilaze iz procjene potreba da se premesti jaz između stvarnog stanja u oblastima reformi i napretka koji se očekuje u okviru Europskog partnerstva i procesa stabilizacije i pridruživanja.

Prioriteti su sukladni vlastitoj reformi sektora i planovima za razvitak Bosne i Hercegovine, kao i njezinih glavnih strategija: Srednjoročna strategija razvitka (MTDS) i Strategija integracije u Europsku uniju. Glavni strateški cilj pretprijetne pomoći u Bosni i Hercegovini

je da podrži zemlju u tranziciji od zemlje potencijalnog kandidata do zemlje kandidata i do članstva u Europskoj uniji.

Procjene potreba dovele su do broja prioriteta koji se ogledaju u Višegodišnjem indikativnom programu (MIPD) 2007-2009 za Bosnu i Hercegovinu.

Broj projekata proizlazi izravno iz prioriteta postavljenih u Europskom partnerstvu koji označava više od 150 aktivnosti koje bi trebao podržati IPA program. To se također odražava na potrebe zemlje koje formulira korisnik. Pripremom programa IPA 2007 u velikoj mjeri upravlja zemlja korisnica, a povezana s velikim brojem sudionika (svim državnim ministarstvima i državnim institucijama). To dovodi do visoke razine 'vlasništva' i održivosti putem države.

Glavno strateško razmišljanje je promovirati administrativno jačanje sposobnosti, da se riješi glavni preduvjet za provedbu Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, te u isto vrijeme glavni nedostatak u BiH koji se još uvijek pojavljuje u državnoj upravi. S obzirom na ograničena financijska sredstva IPA programa 2007, veliki investicijski projekti nisu prioritetizirani pošto ne mogu imati potreban utjecaj na razvitak. Pripremne se aktivnosti ipak očekuju, posebice u oblasti infrastrukture i ekonomske i društvene kohezije.

Prioritetne su osi navedene u četiri glavne oblasti: Os 1. Politički zahtjevi, Os 2. Društveno-ekonomski zahtjevi, Os 3. Europski standardi i Os 5. Dijalog civilnoga društva. (Napomena: Program Zajednice (prioritetna os 4 u okviru programa IPA), obuhvaćen je CARDS-om 2006, i nikakva dodjela nije predviđena u okviru ovoga programa).

2. B OPIS PROJEKATA

Popis s nazivima i proračun od 46 projekata u okviru programa IPA AP 2007 je priložen.

Os 1 – Usmjeravanje na političke zahtjeve

1.1. PROMOVIRANJE DRUŠTVENOG UKLJUČIVANJA I POVRATAK

Povratak

Više od milijun izbjeglica i raseljenih osoba vratilo je svoje prijeratne domove u Bosni i Hercegovini. Međutim, stvarno stanje, posebice u odnosu na takozvani "manjinski povratak", znatno je manje. Broj povratnika značajno se smanjuje, ali postoje procjene da oko pola milijuna ljudi još uvijek razmišlja o povratku, a postoji još uvijek znatan broj registriranih izbjeglica i raseljenih osoba u Bosni i Hercegovini. Najvažniji programi povratka, kao što je projekt SUTRA koji financira Europska komisija i Nizozemska a implementira UNDP, značajno su doprinijeli ovom postignuću. Fond za povratak koji je osnovan 2005. godine također je doprinio obnovi stambenih jedinica u 30 općina. Međutim, uvjeti koji su potrebni kako bi se povratak učinio održivim, uključujući pristup pomoći za obnovu, zapošljavanje, zdravstvenu zaštitu, mirovine, komunalne usluge i obrazovanje još uvijek se trebaju poboljšati.

Općina Srebrenica predstavlja veliki broj posebnih problema u tom pogledu, vezanih posebice za masakr 8.000 njezinih bošnjačkih građana u 1995. godini. Pitanje je Srebrenice još uvijek posebice osjetljivo u BiH. U tome smislu predloženo je da se podrži projekt čiji je cilj

identificiranje mnogih žrtava tog masakra, čime utvrđivanje istine u određenoj mjeri doprinosi rješavanju sukoba.

Operacije deminiranja u Bosni i Hercegovini nastavljaju se i to je ključni čimbenik za povratak izbjeglica. Procjenjuje se da još uvijek postoji 67.000 mina i oko 650.000 neeksplozivnih sredstava koja destruktivno utječu na 10.000 lokaliteta. Usvojen je novi Akcijski plan protuminskog djelovanja do 2009. Implementacija će zahtijevati kontinuirani angažman međunarodne zajednice.

Kako bi se odgovorilo na ove izazove, provodit će se sljedeće aktivnosti:

- Razminiranje i tehnički pregled radi smanjenja rizika protupješačkih mina i kako bi se poboljšali lokalni i regionalni utjecaji učinkovitog protuminskog djelovanja preko cca. 1, 5 miliona m².
- Rekonstrukcija stambenih jedinica i sličnih tehničkih infrastrukturnih objekata kako bi se omogućio održivi povratak na području općine Kotor-Varoš. Projekt će se provoditi kroz nepovratna sredstava nakon poziva na dostavu prijedloga za projekte. Kriterije za izbor i popis krajnjih korisnika odobrava Komisija.
- Potpora Odsjeku za forenzičku znanost Međunarodne komisije za nestale osobe u cilju identificiranja žrtava masakra u Srebrenici iz 1995. godine putem DNK analize.

Socijalna uključenost

Sustavi socijalne sigurnosti imaju ograničena finansijska sredstva i fragmentirani su. To ima negativan utjecaj na mnoge kategorije socijalno ugroženih osoba i osoba s invaliditetom s obzirom na ograničene resurse koji su na raspolaganju. Ipak, jedna trećina ukupnog proračuna dodjeljuje se ratnim veteranima, što ograničava podjednako i dalje druge ugrožene kategorije. Primjerice, oko 50% osoba s invaliditetom nema zdravstvenu zaštitu, a velika je većina nezaposlena. Mnoge izbjeglice i dalje žive u veoma teškim okolnostima, a u mnogim dijelovima zemlje još uvijek ne uživaju osnovnu mirovinsku i zdravstvenu zaštitu unatoč zakonima na državnoj razini po toj stvari. Djelotvorne politike za potporu socijalno ugroženim osobama i dalje se nastavljaju.

Konvencija o pravima djeteta uključena je u pravni sustav Bosne i Hercegovine i vlasti se zalažu za prava i dobrobit djece. Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice izradilo je Akcijski plan za djecu za razdoblje 2002 - 2010 pod pokroviteljstvom UNICEF-a, ali zdravlje i socijalna skrb djece nije osigurana, te invalidna djeca nemaju dovoljno medicinske njege i mogućnosti za obrazovanje. IPA program 2007 planira veliki projekt s UNICEF-om koji sufinancira EU, DFID i Norveška kako bi se implementirao Akcijski plan.

Projekti usmjereni na rješavanje tih pitanja su:

- Funkcionalna revizija socijalnog sektora, čija je svrha da se pomogne manjinskim i ranjivim skupinama što se tiče javnih službi, pitanja zakona i društveno-ekonomskog razvitka. Revizija će procijeniti sve bitne funkcije počinjući od formuliranja politike i strategije, mjerodavnosti zakonodavne formulacije i donošenja zakona do implementacije i izvršenja koja se odnose na javne službe na svim razinama vlasti.
- Jačanje socijalne skrbi i sustava za uključivanje djece u BiH, uspostava upravljačke strukture koja će definirati i provoditi socijalnu skrb i sustav uključivanja djece u širem kontekstu društveno-ekonomske reforme i razvojnih procesa u BiH. Projekt će sufinancirati Norveška i DfID (UK), a implementirat će ga UNICEF kroz izravni sporazum o nepovratnim sredstvima.

1.2. VLADAVINA PRAVA

Pravosuđe i reforma policije

Usprkos novijem napretku i konsolidaciji, pravosudni sustav u BiH i dalje se suočava s preprekama u svom učinkovitom djelovanju, kao što su četiri paralelne i odvojene mjerodavnosti na razinama Države, Republike Srpske, Federacije Bosne i Hercegovine i Brčkog, različiti sustavi zakona, 14 ministarstava pravde, četiri različita pravosudna ispita za pravnike i sl. Veoma se veliki naponi ulažu kako bi se smanjio zaostatak predmeta, ali oni ostaju ogromni (više od 1,9 milijuna na kraju 2006). Građani se žale na kršenje prava, na neučinkovitu pravnu zaštitu, na slobodan pristup sudu i duge sudske postupke, a suci su često pretrpani predmetima. Alternativne izvansudske mjere rješavanja kao što su posredovanja ili arbitraže također bi trebale biti uvedene u pravosudni sustav.

Glavna tijela na državnoj razini koja se bave pravosuđem su:

- Ministarstvo pravde države BiH s ograničenim mjerodavnostima i osobljem,
- Sud BiH s međunarodnim "Registrom"
- i Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće (VSTV) koje suštinski upravlja reformom pravosuđa, ali ima samo ograničene resurse. VSTV, kao neovisno i samostalno tijelo, i dalje igra važnu ulogu u poboljšanju stanja u pravosuđu. Ono ima jasan mandat po zakonu kako bi se osiguralo održavanje neovisnog, nepristranog i profesionalnog pravosuđa.

Razvitak u pravosuđu sprječava se odsustvom koordinirane strategije za sektor: postoji široki konsenzus koji bi trebao biti razvijen pod vođstvom Ministarstva pravde BiH.

Iako je Direkcija za reformu policije uspješno završila svoju zadaću da izradi izvješće i Akcijski plan za reformu policije, nije bilo političkog konsenzusa za nastavak njegove provedbe do sada. Stoga nije moguće u ovoj fazi predočiti i koncipirati projekte radi potpore ovom procesu. Tehnički savjet i osiguranje specijalizirane opreme (telekomunikacije, forenzika itd ...) nastavlja financirati CARDS 2006, budući da postoji konsenzus između policijskih snaga za jačanje obuke, koordinacije i stručnih sposobnosti. Jedna od takvih identificiranih oblasti je borba protiv pranja novca i suradnja između agencija za provedbu i tužitelja.

Programi u oblasti pravosuđa i policije obuhvatat će:

- Potporu strategiji planiranja, koordinaciji pomoći i spremnosti za europske integracije u državi BiH i entitetskim ministarstvima pravde kako bi se pomoglo stvaranju konkretnog plana rada za uspostavu i funkcioniranje učinkovitih jedinica odgovornih za te zadaće, kao i kako bi se pripremili planovi za višegodišnju pomoć širom sektora za pravosuđe.
- Povećanje učinkovitosti pravosuđa kroz uspostavu sustava za upravljanje predmetima (CMS) za sudove i tužiteljstva u 24 suda; stvaranje nove verzije sustava za upravljanje sadržajima za tužiteljstva (CMS), te obuke osoblja za informacijske komunikacijske tehnologije (ICT) u sudovima i VSTV-u. Sredstva će biti dodjeljivana putem izravnog sporazuma o nepovratnim sredstvima s VSTV-em.
- Učinkovito upravljanje zatvorom: pripremiti potrebne preduvjete za uspostavu konzistentnog i troškovno učinkovitog sustava upravljanja zatvorom i sposobnosti za razvitak sudske policije u cijeloj zemlji; uvesti alternativne sankcije i shemu za

nadzor nad počiniteljima, kao i pripremanje novog regulatornog režima za prijestupnike s mentalnim nedostacima.

- Zajedničku obuku SIPA-e, financijskih obavještajnih jedinica i jedinica za istraživanje kriminala, tužitelja, financijskih regulatornih agencija i institucija, jačanje sposobnosti financijskih obavještajnih i kriminalističko-istražnih jedinica u istraživanju i analizi sumnjivih transakcija, te poboljšanje suradnje s tužiteljima i financijskim regulatornim agencijama za borbu protiv pranja novca i financiranja terorizma.

1.3. JAVNA UPRAVA I REFORMA USTAVA

Bosna i Hercegovina ima neučinkovite administrativne strukture. "Nacionalna strategija za reformu javne uprave" usvojena je u ljeto 2006. godine, ali još nije provedena, iako je glavni prioritet za Europsko partnerstvo. Zajedničku strukturu za implementaciju ("PAR-Platform") usvojile su u svibnju 2007. godine vlade RS, FBiH i Brčko Distrikta i treba ju potvrditi Vijeće ministara BiH. Memorandum o razumijevanju o multidonatorima Fonda za javnu upravu za provedbu strategije također je odobren kao rezultat postojeće potpore projektima Zajednice za obnovu, razvitak i stabilizaciju (CARDS). Ured za koordinaciju Reforme javne uprave (PARCO) ostaje slab iako zahtijeva daljnju potporu, sa samo 6 uposlenika od ukupno 17 mjesta, i ograničenom proračunskom potporom.

Koordinacija politike koja se odnosi na europske integracije mnogo je naprednija. Direkcija za europske integracije (DEI) uspjela se uspostaviti kao referentna točka za pitanja integracije u Europsku uniju (Strategija za integraciju u Europsku uniju, potpora pregovorima o stabilizaciji i pridruživanju (SAA), prijevod pravne stečevine Europske unije, usklađivanje zakonodavstva, programiranje financijske pomoći). Potporu sada treba dovesti u sljedeću fazu, gdje Direkcija za europske integracije (DEI) pokazuje znanje i sposobnosti za integraciju u Europsku uniju u svim sektorima pravne stečevine Europske unije, posebice onih vezanih uz implementaciju sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SAA), koji je jednom potpisan i koji je na snazi.

U tom kontekstu, postoji konsenzus da trenutačne strukture BiH nisu prikladne za pripremu za europske integracije, te da je potrebna bolja i jasnija raspodjela mjerodavnosti kako bi se apsorbirale i provodile mnoge obveze koje implicira sporazum o stabilizaciji i pridruživanju (SAA). Krajnji cilj je uspostaviti učinkovitije strukture sposobne da osiguraju političku stabilnost, gospodarski i društveni razvitak, te se pripremiti za članstvo u Europsku uniju. Specijalni predstavnik Europske unije pripremio je zajedničku platformu i predložio političkim strankama da nastave razgovore o ustavnim reformama. Platforma, jednom odobrena, zamišljena je da osigura potpuno 'vlasništvo' procesa od strane lokalnih aktera, uz snažnu potporu međunarodne zajednice (EUSR-a, EZ-a, EU predsjedništva i SAD).

Zakon o ombudsmenima usvojen je u ožujku 2006. godine i predviđa spajanje entitetskih institucija za ombudsmene s državnim ombudsmenom sukladno međunarodnim konvencijama. Stvarno spajanje očekivalo se od siječnja 2007. godine, ali je došlo do odgode. U međuvremenu, postojeći uredi ombudsmena redovito se sastaju i uspostavljaju dobru suradnju. Osnovna komunikacijska sredstva potrebna su za početak poslovanja novog ombudsmena BiH i njegova dva ureda na terenu.

Važno ograničenje za jačanje kapaciteta u javnoj upravi je i dalje nedostatak osoblja s obzirom na ograničena proračunska sredstva. Sposobnosti koje su potrebne za poslove koje zahtijeva europska integracija i reforme u prioritetnim sektorima također nedostaju. Posao

koji još uvijek treba uraditi prema profesionalnoj državnoj službi s karijernim sustavom temelji se na iskustvu i zaslugama.

Privlačenje i zadržavanje mladog i dobro kvalificiranog osoblja i adekvatno osposobljenih viših menadžera ostaje i dalje izazov. Sustav upravljanja ljudskim resursima u javnoj upravi kao cjelini slabo se razvija. Agencija za državnu službu ipak stječe iskustvo i učinkovitost i koordinira s entitetskim agencijama za državnu službu kao dio projekta za obuku koji financira Europska komisija. Usklađivanje tri zakona o državnoj upravi također je važna zadaća koja predstoji.

Na važnom aspektu PAR strategije temelji se sustav unutarnje financijske kontrole u javnom sektoru (PIFC) sukladno međunarodnim standardima kontrole i revizije (a.o. Naputka Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI) za internu kontrolu u javnom sektoru) i najboljom praksom Europske unije. Bosna i Hercegovina treba razvijati i uvoditi suvremena načela odgovornosti za upravljanje i funkcionalno neovisnu internu reviziju, s naglaskom na procjeni sustava interne kontrole. Koordinator za internu reviziju imenuje država i entiteti i oni rade na izradi koordiniranih zakona za internu reviziju, ali financijsko upravljanje i sustav kontrole trebaju biti dalje razvijani i usklađivani.

U cilju rješavanja ovih problema predviđaju se sljedeći projekti:

- Jačanje sposobnosti za proces reforme ustava: potpora će biti osigurana za sve zainteresirane strane za proces ustavne reforme, uključujući državne vlasti, političke stranke, civilno društvo, građane i medije;
- Daljnja potpora PARCO-u, jeste da izgradi svoju sposobnost da koordinira i upravlja implementacijom PAR strategije za reformu javne uprave;
- Potpora Vladi BiH za proces europske integracije i koordinacije pomoći Zajednice s ciljem daljnjeg jačanja kapaciteta Direkcije za europske integracije (DEI), da se koordinira proces integracije u Europu i prenese znanje o pravnoj stečevini Europske unije na sve sektore ministarstava i institucija koje imaju odgovornost da implementiraju Privremeni sporazum i sporazum o stabilizaciji i pridruživanju (SAA), da se implementira zakonska translacija, da se pojačaju funkcije nacionalnog koordinatora IPA i višeg voditelja programa (NIPAC i SPO) putem vlade;
- Jačanje sustava upravljanja ljudskim resursima (HRM) u oblasti osposobljavanja za državnu službu kroz twinning program kako bi se stvorila zajednička načela i sustav obuke koji podržava sustavnu, kvalitetnu provedbu obuke u institucijama BiH;
- Potpora ombudsmenu za ljudska prava u BiH, da se jača sposobnost za nedavno integriranu instituciju kako bi provela svoj mandat postavljanjem komunikacijske mreže za sve urede ombudsmena;
- Razvitak i implementacija strategije javne unutarnje financijske kontrole (PIFC) širom zemlje za jačanje financijskog kontrolnog okruženja u kojem djeluje javna uprava. Projekt će biti usmjeren na uspostavljanje usklađenog zakonodavstva, na centralne jedinice za usklađivanje, na internu reviziju i financijsko upravljanje i kontrolu na svim relevantnim razinama vlasti (država i entiteti), kao i mehanizmu za koordinaciju.

Os 2 – Usmjeravanje na društveno-ekonomske zahtjeve

2.1. RAD I EKONOMSKI RAZVITAK

Za BiH se predviđa da nastavi širiti stalni tempo od 6% u 2007.g., nešto više nego u 2005. godini (+5,8%) i 2006. godini (+5,9%). Međutim, zbog niske razine diversifikacije u gospodarstvu, rast je krhak i izložen razvitcima svjetskih tržišnih cijena. Potrebno je daljnje ulaganje u poduzeća kako bi se razvitak učinio održivim.

Deficit tekućeg računa smanjio se s 22,5% BDP-a u 2005. godini na 15% BDP-a u 2006.godini, ali to je uglavnom zbog promjene uvoza od 2005. do kraja 2006. godine. Neizbalansiranost tekućeg računa i dalje je glavni problem, čak i ako se očekuje povećanje izvoza brže od uvoza. Industrijska proizvodnja i izvozi također se u velikoj mjeri temelje na niskoj dodatnoj vrijednosti proizvodnje (metalnoj i rudarstvu).

Mala i srednja poduzeća posebice su izložena rizicima u odsutnosti poslovnog okruženja koje je moguće. Pravni i institucionalni okvir za mala i srednja poduzeća fragmentiran je i ima mali kapacitet za kreiranje politike i pružanje usluga poduzećima i na državnoj i na entitetskoj razini. Mala i srednja poduzeća BiH i industrijske strategije još su uvijek u tijeku u Vijeću ministara i trebaju biti usvojene. Sposobnost implementacije treba biti kreirana na državnoj razini.

Izvoz treba poticati, i predstavljanje Vanjskotrgovinske komore kao agencije za promociju izvoza je pozitivan razvitak. Vijeće za promociju izvoza je sada funkcionalno i postavlja niz političkih pitanja koja treba poduzeti u svojoj prvoj godini rada, a Agencija za strana ulaganja (FIPA) razvija strategiju izravnih stranih ulaganja (FDI).

Nezaposlenost ostaje visoka, na 31% u 2006. godini, a očekuje se da će ostati preko 30% u sljedeće dvije godine. Do sada, gospodarski rast nije bio u stanju generirati zaposlenost, pošto je trenutni cilj poduzeća poboljšanje produktivnosti. Postoji niz problema koji ometaju funkcioniranje tržišta radne snage, kao što je nejednako društvo i profit kao i porezni sustavi između oba entiteta, i kruti sustavi za utvrđivanje plaća. Sveobuhvatni program za poboljšanje mobilnosti i fleksibilnosti tržišta radne snage je obvezatan. Ključ za takvu politiku je neophodna koordinacija između svih zainteresiranih strana, kao i učinkovit dijalog između društvenih partnera.

IPA program 2007 pridonijet će društvenom i gospodarskom razvitku sa sljedećim projektima:

- Jačanje sposobnosti institucija u BiH za razvitak politike za promociju izvoza; unapređenje konkurentnosti kompanija, posebice malih i srednjih poduzeća, na stranim tržištima; te poboljšanje politike promoviranja izvoza i okruženja u BiH.
- Potpora regionalnom gospodarstvu i razvitak malih i srednjih poduzeća (SME), s ciljem jačanja institucionalnog i pravnog okvira za regionalno gospodarstvo i razvitak malih i srednjih poduzeća (SME), stvaranje ambijenta za učenje o poslovnom sektoru i stvaranje kompetencija i sposobnosti na doživotno učenje o poduzetništvu povezivanjem sustava obrazovanja i gospodarstva.
- Poboljšanje aktivnih tržišta rada stvaranjem aktivne politike aktivnog tržišta rada, mjerama tržišta rada, i sposobnosti da se iste provedu.
- Poboljšanje dijaloga između društvenih partnera, pružajući smjernice i treniranje na radnim praksama u oblasti industrije i radnih odnosa.

2.2. ZDRAVLJE I OBRAZOVANJE

Institucionalni ustroj u oblasti obrazovanja Bosne i Hercegovine posebice je složen. Poboljšanja u pogledu zakonskog okvira su spora; ključni zakoni koji se tiču predškolskog, stručnog obučavanja i visokog obrazovanja još su uvijek u tijeku. Kao posljedica toga, Bosna

i Hercegovina ne ispunjava zahtjeve koji su postavljeni Bolonjskim procesom. Implementacija postojećeg zakonodavstva je slaba.

Zakon o visokom obrazovanju još je uvijek neriješen na državnom parlamentu (od lipnja 2007.), dok je Republika Srpska usvojila sopstveni Zakon o visokom obrazovanju 2006. godine, koji je usmjeren na racionalizaciju privatnih ustanova i pripremajući entitet za zahtjeve Bolonjskog procesa kao što imaju Sarajevski, Zeničko-dobojski i Tuzlanski kanton. Postoji žurna potreba za usklađivanjem, te usvajanje Zakona o visokom obrazovanju i Zakona o agenciji za obrazovanje je od posebnog značaja za Bosnu i Hercegovinu kako bi se udovoljilo zahtjevima Bolonjskog procesa i Lisabonske konvencije.

U oblasti zdravstva, Ministarstvo civilnih poslova ima koordinirajuću ulogu na državnoj razini. Osnovna odgovornost za zdravlje počiva na entitetskim i kantonalnim ministarstvima, koja su ujedno i osnivači zdravstvenih ustanova, uključujući laboratorije.

Postojeće strategije zdravstvenog sektora za entitete jasno ukazuju na potrebu poboljšanja javnog zdravlja, planiranja i donošenja odluka i kao element u promoviranju pravičnosti i jednak pristup zdravstvenim uslugama, ali također i osiguranja dobrog upravljanja unutar sektora za zdravstvo.

Postoji 18 zavoda javnih zdravstvenih instituta (entitetskih i kantonalnih) koji imaju različite sposobnosti i kompetencije (prikupljanje podataka, sprječavanje bolesti, sanitarne kontrole itd...). Linije izvješćivanja mjerodavnim ministarstvima i prikupljanje podataka o zdravstvenim pitanjima ipak su slabo definirane. Postoji određena potreba koordinacije metoda i prakse javnih zdravstvenih institucija kako bi im pomogla da osiguraju bolje javne zdravstvene usluge i potporu za osiguravanje podataka kao i plan provedbe zdravstvene politike.

Osim toga, nedavni događaji i izbijanja lako prenosivih bolesti poput zarazne bolesti SARS i ptičja gripa privukli su pozornost Svjetske zdravstvene organizacije (WHO) i zdravstvenih vlasti o spremnosti zemalja za rano otkrivanje i praćenje takvih bolesti. Zdravstveni sustav u BiH nije dobro pripremljen za ovakve situacije: laboratoriji koji se bave mikrobiološkim materijalima popunjeni su dobrim stručnjacima, ali nedostaje oprema.

Projekti koji su predloženi da pomognu BiH da odgovori na ove izazove uključuju:

- Jačanje visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini (faza 3): da uspostavi i ojača institucije na državnoj razini koje učinkovito koordiniraju i upravljaju reformom visokog obrazovanja, usklađuju sustav visokog obrazovanja stvaranjem i primjenjivanjem zajedničkih standarda i procedura za osiguranje kvalitete i osposobljavanja u cijeloj zemlji.
- Potporu reformi visokog obrazovanja u BiH kako bi se omogućilo priznavanje diploma sukladno Lisabonskoj konvenciji, uspostava ENIC/NARIC centra za priznavanje diploma, potporu institucionalnom razvitku sveučilišta za povećanje troškova i djelotvornosti upravljanja.
- Osiguravanje opreme za veterinarske škole, osiguravanje alata za uspješnu provedbu programa reformiranog nastavnog plana i programa i razvijanje relevantnih vještina učenika u 5 vrsta zanimanja.
- Jačanje zavoda za javno zdravstvo, usklađivanje javnih zdravstvenih funkcija s praksama Europske unije, povećanje sposobnosti koja se odnosi na prevenciju bolesti i promociju zdravlja, uključujući sposobnost da se potpuno implementiraju Međunarodni zdravstveni propisi (IHR) Svjetske zdravstvene organizacije (WHO) i

Okvirna konvencija o kontroli duhana (FCTC), te uspostavi sustav o informiranju zdravlja radi politike planiranja i u svrhe donošenja odluka.

- Jačanje sposobnosti zdravstvenog sustava da odgovori na moguću prijetnju lako prenosivih zaraznih bolesti uvođenjem biosigurnosnih kabineta i osiguravanje relevantne opreme za laboratorije koji se bave mikrobiološkim materijalima potencijalno opasnim za njihovo osoblje i cjelokupno stanovništvo.

Intervencije u oblasti obrazovanja i obuke bit će usko koordinirane s aktivnostima koje se financiraju u okviru programa Tempus koji podržava reformu visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini putem projekata za suradnju među sveučilištima.

Os 3 – Europski standardi

3.1. POTPORA USPOSTAVI REGULATORNIH SUSTAVA

Financijski sektor

Rapidna konsolidacija bankarskog sektora nastavlja se dok banke u stranom vlasništvu tvrde da imaju 65% ukupne bankovne aktive. Međutim, nikakav napredak nije postignut u uspostavi jedinstvene Agencije za bankarstvo na državnoj razini, te odvojeno bankarsko zakonodavstvo i nadzor još uvijek prevladava u oba entiteta. Četrdeset i šest mikrokreditnih organizacija (MCO) sada su pod nadzorom i licencijom entitetskih agencija za bankarstvo, i obje banke i mikrokreditne organizacije (MCO) susreću se sa sličnim problemima u svezi licenciranjem i nadzorom pošto posluju u cijeloj zemlji.

Postoje 24 osiguravajuća društva koja posluju u BiH, od kojih su većina u lokalnom vlasništvu (osiguravajuća društva u stranom vlasništvu kontroliraju nekih 47% tržišta osiguranja). Kapital sektora za osiguranja raspolaže otprilike 47% bruto društvenog dohotka (GDP). Državna Agencija za osiguranje počela je sa svojim aktivnostima u kolovozu 2006. godine s još uvijek smanjenim osobljem: njezina je uloga ograničena i uključuje usklađivanje entitetskog zakonodavstva, međunarodno izvješćivanje i koordinaciju i arbitražu između entitetskih agencija za nadzor. Licenciranje i nadzor ostaje, što se tiče bankarstva, u mjerodavnosti entitetskih agencija.

Unapređivanje sposobnosti za regulatornu i nadzornu provedbu u sektoru osiguranja je potrebno u oblastima kao što je sporedno zakonodavstvo, financijska izvješća, razmjere solventnosti i sl. Poboljšana sposobnost za provedbu nadzora također se zahtijeva u bankarskom sektoru.

Projekti predviđeni za jačanje financijskog sektora uključuju:

- Jačanje sposobnosti Centralne banke Bosne i Hercegovine kako bi se povećala učinkovitost upravljanja ljudskim resursima u Banci, uključujući potrebe za obučavanje procjene i stvaranja višegodišnje strategije za obučavanje.
- Jačanje sposobnosti Agencije BiH za osiguranje i agencija za nadzor osiguranja Federacije i Republike Srpske kako bi se poboljšala institucionalna uspostava i razvijale sposobnosti osoblja da obavljaju svoje zadaće, izradile smjernice i procedure za izvozne kredite i smjernice za arbitražne postupke u slučaju usklađivanja sporova između entiteta u oblasti osiguranja.

Viza, migracija i azil

Još uvijek nema Strategije o nacionalnoj migraciji za sljedeće nadolazeće godine i institucije sektora imaju ozbiljan nedostatak osoblja za implementaciju sektora. Postoji mnogo institucija koje su u ovo uključene: Sektor za migracije u Ministarstvu sigurnosti, Služba za strance osnovana 2006. godine pod mjerodavnošću Ministarstva sigurnosti, i Centar za prihvatanje ilegalnih migranata (trenutačno se organizira). Sve su one podvrgnute organizaciji ili reorganizaciji.

Ministarstvo sigurnosti priprema zakonski sustav: Zakon o kretanju i boravku stranaca i azilu, podzakonske akte za nove službe, Poslovník o radu itd. Sustav o podacima migracije, integrirana elektronska baza podataka za sve podatke koji se odnose na strance koji će se dijeliti između svih agencija za migracije u BiH, treba biti pripremljen. Razvitak postaje žuran u svjetlu sve većeg povećanja ilegalnih graničnih prijelaza i uporabe krivotvorenih dokumenata (udvostručeno između 2005. i 2006. godine).

Za potporu sektoru za migracije, IPA će osigurati:

- Pomoć Ministarstvu sigurnosti, Ministarstvu vanjskih poslova, Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice i drugim mjerodavnim tijelima za učinkovito upravljanje migracijama, s ciljem da se poboljša zakonski i institucionalni okvir u upravljanju migracijama i suzbijanju trgovine ljudima i ilegalne migracije sukladno standardima Europske unije, te stvaranje učinkovite koordinacije i komunikacijskog sustava među svima koji su zainteresirani.

Kvalitetna infrastruktura

Razvitak kvalitetne infrastrukture iznimno je važan za pomoć poduzećima Bosne i Hercegovine da razvijaju izvozno tržište i podržavaju gospodarski razvitak:

Institut za standardizaciju Bosne i Hercegovine je osnovan i upravlja standardima sukladno modelu dragovoljne standardizacije Europske unije CEN-a, CENELEC-a, and ETSI-a. Do danas je 7,328 europskih normi (EN) usvojeno kao bh. standardi (BAS), velika većina njih deklarativnom metodom. Od ukupnog broja usvojenih europskih normi (EN), 1,122 su one koje daju pravo na pretpostavku o usklađenosti s bitnim zahtjevima tehničkih propisa. Nedostatak kapaciteta ljudskih resursa u Institutu za standardizaciju narušava njegovu sposobnost da učinkovito obavlja zadaće.

Institut za akreditaciju BiH (BATA) radi sukladno zahtjevima standarda EN 45000 i ISO/IEC 17000 serije, kao i preporukama i naputcima Europske suradnje za akreditaciju (EA), Međunarodnog foruma za akreditaciju (IAF) i Međunarodne suradnje za akreditaciju laboratorija ILA(C). Institut za akreditaciju BiH (BATA) dodijelio je 28 akreditacija: 11 laboratorija za ispitivanje, 5 mjeriteljskih laboratorija, 2 tijela za certificiranje i 10 tijela za inspekcije, ali još uvijek se trebaju utvrditi uvjeti za buduće međunarodno priznanje BiH za ispitivanja, kalibraciju i certificiranje rezultata, te se pripremiti za potpisivanje multilateralnog ugovora s Europskom suradnjom za akreditaciju.

Zakonodavstvo o mjeriteljstvu još nije usklađeno sa standardima Europske unije koji zahtijevaju razdvajanje pravnog, znanstvenog i industrijskog mjeriteljstva, kao i usklađivanje zakonodavstva između države i entiteta. BiH treba razvijati sustav distributivnog mjeriteljstva sukladno modelima Europske unije, te postavljati zahtjeve za međunarodno priznanje mjeriteljskih usluga u BiH. Osim toga, pripremanje Instituta za mjeriteljstvo Bosne i Hercegovine za svoje buduće punopravno članstvo u EUROMET, EUROCHEM, WELMEC, OIML i Konvenciji o mjerenju treba početi.

BiH je osnovala Agenciju za nadzor tržišta koja će, zajedno s inspektoratima entiteta i carinskih institucija, činiti sustav nadzora nad tržištima. Daljnji razvitak sposobnosti sustava za nadzor tržišta temelji se na odgovarajućem zakonodavstvu za proizvode koje je potrebno kako bi se jamčila sigurnost i usklađenost tehničkih produkta s dobrom praksom Europske unije.

Usprkos Odluci Vijeća ministara o "Planu aktivnosti za realizaciju Programa za prijenos tehničkih propisa" koja utvrđuje podjelu mjerodavnosti između institucija BiH odgovornih za prijenos i provedbu tehničkih propisa, veći dio oblasti tehničkih propisa praktično nije reguliran ili implementiran. U nedostatku mjerodavnih tijela državne vlasti, propisi na entitetskoj razini često se temelje na različitim odredbama, tako stvarajući prepreke za funkcioniranje unutarnjeg tržišta.

Sljedeći su projekti predloženi da pomognu BiH u prevladavanju ovih teškoća:

- Jačanje sustava akreditacije BiH, utvrđivanje uvjeta za buduće međunarodno priznanje BiH za testiranja, kalibraciju rezultata, i certificiranje i pripremanje Instituta za akreditaciju BiH za potpisivanje multilateralnog sporazuma s Europskom suradnjom za akreditaciju (EA).
- Jačanje sustava mjeriteljstva u BiH, razvitak sustava za distributivno mjeriteljstvo, početak pripreme Instituta za mjeriteljstvo Bosne i Hercegovine za svoje buduće punopravno članstvo u EUROMET, EUROCHEM, WELMEC, OIML i Konvenciji o mjerenju poboljšat će zakonodavni okvir i nacionalnu mjeriteljsku infrastrukturu kako bi se zadovoljili zahtjevi za usklađivanje zakona sa zakonodavstvom Europske unije i s najboljom praksom laboratorija Europske unije.
- Sigurnost infrastrukture za razvitak kapaciteta za izradu zakona i provedbe tehničkih propisa u resornim ministarstvima kako bi se uspostavio sustav ocjenjivanja usklađenosti, te da se dalje razvija sposobnost sustava za nadzor tržišta u BiH.

Energija i telekomunikacije

Razvitak učinkovitih mreža industrije bitan je za ekonomski razvitak u BiH. BiH je potpisnica Ugovora o energetske zajednici. Prema Ugovoru, BiH se obvezala da implementira razne aktivnosti koje vode ka liberalizaciji tržišta energije (plina i električne struje). Napredak je postignut u oblasti električne energije, ali plan koji se odnosi na gas treba se razvijati. Mnoge ključne radnje koje su potrebne nisu ispunjene do dogovorenog roka srpnja 2007. godine i BiH treba pojačati napore da postane aktivni član energetske zajednice i član energetske zajednice kao što su ETSO, SEETSO i UCTE.

Regulatorna agencija za komunikacije Bosne i Hercegovine (CRA) zadužena je za provedbu zakona i praćenje situacije na tržištu u oblasti informacijskog društva, medija i audio-vizualne politike. Agencija je aktivna u pripremanju za djelotvornu tržišnu konkurentnost kako bi bila uvedena na tržište telekomunikacija. S više resursa, Regulatorna agencija za komunikacije (CRA) bit će bolje pozicionirana kako bi igrala neophodnu aktivnu ulogu u promoviranju konkurentnosti u sektoru.

Projekti za potporu reguliranja i liberalizacije mrežnih industrija obuhvataju:

- Pomoć za ispunjavanje uvjeta iz Ugovora o energetske zajednici i drugim međunarodnim obvezama; kampanju za javno obrazovanje u pogledu Ugovora o energetske zajednici, energetske učinkovitosti, obnovljivih izvora energije i reforme u sektorima energije i gasa. Projekt će također podržati formiranje novog generiranja

i kompanija za distribuciju u energetskom sektoru i nove kompanije za distribuciju i prijenos u sektoru za gas.

- Jačanje sposobnosti Regulatorne agencije za komunikacije (CRA) kako bi joj se omogućilo da obavlja svoj mandat i ispunjava standarde Europske unije u svezi s telekomunikacijama; usklađivanje zakonskog okvira telekomunikacija u BiH s pravnom stečevinom Europske unije, te da potiče konkurenciju i liberalizaciju telekomunikacijskog tržišta, posebice kroz uspostavu funkcionalnog broja sustava za prenošenje.

Statistika i informacijski sustavi

Razvitak stvaranja politike veoma je ovisan o pouzdanim informacijama i informacijskim sustavima. BiH još uvijek gradi svoje statističke sposobnosti i nema pouzdani sustav zemljišnih knjiga u cijeloj zemlji ili siguran sustav za obradu podataka o građanima.

Osjetljive baze podataka (identifikacijski dokumenti, registarske tablice za automobile itd.) obrađuje Direkcija sustava za zaštitu podataka građana (CIPS). Donošenje zakona još je uvijek potrebno kako bi se CIPS transformirao u Agenciju za podatke o društvu na državnoj razini zaduženu za implementiranje Strategije za informacijsko društvo. Osnivanje Agencije za informacijsko društvo je zahtjev vlastitog Nacionalnog akcijskog plana BiH o organiziranom kriminalu. Do čekanja propisa koji još nisu usvojeni, kao i preustroja, CIPS poduzima neophodne korake da osigura podatke i upravlja pristupom podacima.

U oblasti statistike, Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine (BHAS) ima koordinirajuću i usmjeravajuću ulogu. Zemlja proizvodi ograničen broj ekonomskih podataka, a nema sveobuhvatnu statistiku stanja plaćanja ili podataka o nacionalnim računima. Nedostatak kvalitetne ekonomske statistike, naročito u pogledu fiskalnih podataka, nacionalnih računa i vanjskog bilansa ozbiljno je ograničenje za ekonomsku političku raspravu, kako unutar vlasti tako i unutar međunarodne zajednice. Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine (BHAS) ima zadaću pripremiti plan aktivnosti za popis stanovništva. Iako ne postoji jasno rješenje, sve indicije ukazuju da će se popis stanovništva u BiH izvršiti u 2011. godini, u isto vrijeme kao i u drugim zemljama u regiji. Nekoliko donatora u BiH, među kojima je Europska komisija i UNDP, pokazali su svoju spremnost za potporu Agenciji za statistiku Bosne i Hercegovine (BHAS) u pripremanju aktivnosti za popis stanovništva.

Na sustav zemljišne administracije u Bosni i Hercegovini negativno utječu previranja u posljednjih 15 godina. U danima nakon rata, uporaba zemljišnog modela značajno se promijenila: uništena infrastruktura, neiskorišteno zemljište zbog minskih ostataka, neplanske gradnje nakon rata itd. Osim toga, sustav podataka o zemljištu (zemljišne knjige i katastar) je djelomice uništen tijekom rata i u ratom pogođenim područjima. Ostatak sustava, koji je spašen, nije ažuriran pravodobno, kako bi odražavao promjene. Restauracija i ažuriranje sustava podataka o zemljištu je sporo zbog proračunskih ograničenja i ograničenja u preciznosti zbog toga što je geodetska referentna mreža bila također zahvaćena ratom.

Netočni podaci o zemljištu otežavaju proces donošenja odluka o korištenju zemljišta u institucijama javne uprave na svim razinama (država, entitet, kanton i općine). Kako bi se osigurali dosljedni podaci za sve funkcije (upis i katastar zemljišta), obvezatna su mjerenja i podaci o zemljišnim parcelama. Ministarstvo civilnih poslova BiH, kao i administrativna institucija odgovorna za koordinaciju svih geodetskih aktivnosti i aktivnosti vezanih uz geodeziju na državnoj razini, iniciralo je razvitak službi za podatke o prostoru u BiH. Projekt

je poglavito usmjeren na stvaranje uvjeta za bolje funkcioniranje sudova i lokalne uprave za zemljište, ali i na razvitak tržišta nekretnina i jačanje sposobnosti za prostorno planiranje.

Projekti za potporu razvitka informacijskih sustava uključuju:

- Implementaciju lokacija javne ključne infrastrukture (PKI) u sustavu za identifikaciju i čuvanje podataka o građanima (CIPS) odgovornih za izdavanje dokumenata kako bi se poboljšale razine sigurnosti informacijskih sustava CIPS-a;
- Pripremanje za popis stanovništva (faza I): Projekt ima za cilj pomoći Agenciji za statistiku Bosne i Hercegovine (BHAS) u pokretanju pripremnih aktivnosti potrebnih za provedbu popisa stanovništva i stanovanja, uključujući analizu potreba, izradu organizacijske strukture, te jačanje sposobnosti statistike BiH, s naglaskom na koordinirajuću ulogu Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine (BHAS);
- Podatke službi BiH za prostor (faza 1), uspostava mreže stalnih (referentnih) GPS stanica za cijeli teritorij BiH, te ponuditi usluge ciljanim skupinama za globalno pozicioniranje kao što su: institucije BiH koje se bave upisom u zemljišne knjige; institucije, agencije i kompanije koje se bave prijevozom (željeznica, autocesta, kontrola aerodroma itd.); općinske uprave; poljoprivredna uprava, Agencija za statistiku BiH.

3.2 PRIPREMA ZA PREDSTRUKTURALNA NOVČANA SREDSTVA IPA PROGRAMA

Poljoprivreda, ruralni razvitak i sigurnost hrane

U oblasti poljoprivrede, prehrane i ruralnog razvitka, mjerodavnosti se uglavnom oslanjaju na entitete, ali je Vijeće ministara usvojilo državni zakon o poljoprivredi. Postoji široki konsenzus o odgovornostima koje trebaju biti izvršene na državnoj razini da se pripremi strategija za budući ruralni razvitak širom zemlje za rješavanje razvojnih potreba (više od 60% stanovništva živi u ruralnim područjima). Prikupljanje podataka o poljoprivredi ključ je za bolje razumijevanje problema i razvijanje programa potpore; treba razvijati metodologije i promovirati suradnju između poljoprivrednih i statističkih uprava.

Postoji raniji porast potpore sektoru poljoprivrede na razini vlade, posebice u Republici Srpskoj. Mjere potpore se razlikuju, oko 20% novčanih sredstava se izdvaja za ruralni razvitak i određenu potporu za kapitalna ulaganja i modernizaciju u poljoprivredi. Administrativna sposobnost za osmišljavanje i provedbu mjera je ipak i dalje slaba, i treba biti povezana sa sadašnjim i budućim trendovima zajedničke politike o poljoprivredi u Europskoj uniji, kao i prilagođavati se unutar budućih obveza BiH u okviru sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SAA).

Agencija za sigurnost hrane u BiH je počela s radom sukladno svom mandatu, mada su njezini ljudski resursi slabi. Postoji nedostatak jasnoće u pogledu preklapanja mjerodavnosti u okviru lanca kontrole sigurnosti hrane. BiH je odobrila Zakon o sigurnosti hrane na državnoj razini, koji se sada treba provesti u sekundarno zakonodavstvo i koji treba implementirati.

Potpora u oblasti poljoprivrede i prehrane obuhvata:

- Stvaranje informacijskog sustava za poljoprivredu kako bi se rješavale neposredne potrebe BiH za preciznim, i do danas pouzdanim podacima o poljoprivredi za

ruralno gospodarstvo i sektore poljoprivrede koji se temelje na standardima Europske unije i usklađenoj metodologiji.

- Pomoć za jačanje administrativnih struktura BiH odgovornih za poljoprivredu i ruralni razvitak te za provedbu strategije i programa na nacionalnoj razini za jačanje osnove prema participativnom pristupu od strane lokalnih sudionika u programiranju, praćenju i vrednovanju programskih aktivnosti ruralnog razvitka i provedba pilot akcija za ruralni razvitak.
- Potporu implementaciji i provedbi Zakona BiH o hrani kako bi se osiguralo daljnje usklađivanje i implementacija Zakona BiH o sigurnosti hrane s pravnom stečevinom Europske unije, u cilju povećanja sigurnosti potrošača i konkurentnosti poljoprivrednih proizvoda Bosne i Hercegovine.

Okolina

U oblasti zaštite okoliša, entiteti su usvojili zakone o vodama, ali postoji potreba za razvitkom velikog broja propisa za implementaciju. Osnivanje agencija za vode je prioritet za upravljanje, na razini riječnih slivova, koje trebaju stupiti na snagu. Nedovoljni tretman otpadnih voda ostaje ključni izazov za okoliš: Europska komisija financira oruđa za identificiranje i prioritetiziranje distribucije voda i projekte za upravljanje otpadnim vodama, koji se temelje na objektivnim kriterijima. Predviđa se da se podrži jedan od projekata s vrhunskim prioritetom koji je identificiran kao oruđe da se promovira suradnja između lokalnih zajednica, tijela državne vlasti i donatorskih agencija. BiH također razmatra uvođenje sprječavanja zagađenosti i načela za kontrolu koji se temelje na pravnoj stečevini Europske unije. To bi uključivalo jedan revidirani sustav za izdavanje, praćenje i provedbu integriranih ekoloških dozvola.

Kako bi se pomoglo BiH u ovoj oblasti, IPA program 2007 osigurat će:

- Potporu politici voda u BiH, daljnju potporu razvitku i provedbi entitetskih zakona o vodama sukladno načelima Okvirne direktive Europske unije o vodama i ostalih sektora za vode vezanim uz Europske direktive, uključujući potporu za šire sudjelovanje javnih praksi.
- Potporu provedbi Direktive za "integrirano sprječavanje i kontrolu zagađivanja", kako bi se osigurala transpozicija i implementacija zakona koji daju smjernice institucijama BiH da se uspostavi sprječavanje i kontrola zagađivanja i sustava praćenja i izdavanja učinkovitih integriranih dozvola za gospodarske menadžere, i stvaranje Registra za ispuštanje i prijenos zagađivača u BiH.
- Izgradnju kanalizacijskih kolektora da se omogući istjecanje gradskih otpadnih voda u Živinicama. Izgradnja četiri kanalizacijska kolektora pokrit će oko 47.500 stanovnika i pomoći da se zaštiti okoliš i podzemne vode u općini.

Transport

U **drumskom sektoru**, preliminarni planovi i studije izvodivosti za Paneuropski koridor Vc autoceste prezentirani su potencijalnim koncesionarima i međunarodnim finansijskim ustanovama. Raspodjela odgovornosti i koordinacija između države i entiteta trebaju se poboljšati ako BiH želi ostvariti napredak u provedbi sustava cesta i autocesta koji učinkovito ispunjava zahtjeve korisnika i industrija. Prvi napredak koji treba učiniti je održavanje cesta i

sigurnost na cestama. Institucionalna sposobnost Ministarstva komunikacija i prometa treba se povećati tako da može utvrditi prioritete ulaganja sukladno zdravim ekonomskim načelima, s obzirom na ograničena proračunska sredstva i donatorska novčana sredstva.

U oblasti željeznice, Regulatorno tijelo željeznica BiH postalo je operativno i također djeluje kao Direkcija za nacionalnu sigurnost. Razdvajanje postojećih entitetskih željezničkih kompanija i preuzimanje željeznice i funkcija upravljanja infrastrukturom napreduje, ali ostaje da se dovrši. Entitetski zakoni o željeznici nisu doneseni sukladno pravnoj stečevini. BiH je završila obnovu 60 km željezničke pruge na ključnoj mreži za regionalni transport jugoistočne Europe, i uspostavila preduvjete (plan i financiranje) za rekonstrukciju dodatnih 210 km željezničke pruge. Ključna pitanja kojima se treba pozabaviti su, između ostalih, imenovanje infrastrukturnih ravnatelja i implementacija direktiva Europske unije za sigurnost.

Pomoć u ovoj oblasti obuhvatit će:

- Tehničku pomoć Ministarstvu komunikacija i transporta Bosne i Hercegovine da pripremi strukture što će moći implementirati projekte u okviru Instrumenta za pretpristupnu pomoć, i poboljšati svoju sposobnost da primijeni slijed načela upravljanja projektom za odabir i pripremanje projekata.
- Tehničku pomoć vlastima željeznice u Bosni i Hercegovini u usklađivanju propisa za održavanje željezničke infrastrukture i voznog parka s direktivama Europske unije, kako bi jačale interoperabilnost i sigurnost željeznica.

Os 5 - Civilno društvo i mediji

Sudjelovanje civilnog društva kao korisnika bilateralnih programa pomoći Europske komisije kao i njihovo konzultiranje o programiranju, srednjoročnoj reviziji i konačnoj reviziji faza procesa je obvezatno prema "Smjernicama o načelima i dobrim praksama za sudjelovanje nedržavnih subjekata u razvitku dijaloga i konzultacija" Vijeća i Komisije. Komisija je uključena u financiranje inicijativa nedržavnih sudionika u BiH od 1998. godine i u programima Europske inicijative za demokraciju i ljudska prava (EIDHR) i CARDS programima. Veliki napredak postignut je u to vrijeme kako u smislu povećanja sposobnosti tako i koherentnosti civilnoga društva i spremnosti vlade da uzmu u obzir sektor u uspostavi svojih prioriteta.

Projekti SUTRA koje financira Europska komisija, a provodi UNDP-a i "GAP" (Upravna odgovornost Programa) financiran od strane SIDA i USAID-a rezultiraju u mnogim lokalnim vlastima koje poduzimaju ozbiljnu politiku dijaloga s lokalnim organizacijama civilnog društva i kreću prema uspostavi objektivnih kriterija za njihovo financiranje. Dana 7. svibnja 2007. godine Vijeće ministara BiH potpisalo je Memorandum o razumijevanju s organizacijama civilnoga društva o konzultacijama i suradnji.

Sada postoji potreba da se krene prema više strateškom pristupu u pomaganju nedržavnih sudionika da igraju ulogu koja je predviđena za njih u Višegodišnjem indikativnom planskom dokumentu (MIPD) i zajedničkih Smjernica Vijeća/Komisije u cjelini. U tu je svrhu predviđeno da se poduzimaju radnje koje će omogućiti više strukturiranog dijaloga koji se treba odvijati i značajno doprinijeti jačanju demokracije i ljudskih prava u BiH.

U oblasti medija, Europska komisija glavni je donator Regulatornog tijela za komunikacije i Javnog radio-televizijskog servisa BiH (PBS) dugi niz godina i bila je instrument u osnivanju BHT1 kao jedine televizijske postaje širom zemlje u 2004. godini. Regulatorna agencija za komunikacije (CRA) etablirala se kao regionalni lider u smislu reguliranja emitiranja od preuzimanja odgovornosti od SFOR-a. Ona je sada postigla financijsku održivost kroz prikupljanje pretplata, a buduća bi se pomoć stoga trebala koncentrirati na pružanje kvalitetne

potpore koja će joj pomoći da u isto vrijeme prati kretanja u regulatornom sektoru u Europskoj uniji i posebice da se pripremi za početak digitalne televizije.

Predloženi projekti da pomognu BiH kako bi udovoljila ovim izazovima su:

- Jačanje sposobnosti civilnoga društva da se uključi u politički dijalog i da pripremi pravni i politički okvir za razvitak civilnoga društva kroz partnerstvo s državom.
- Jačanje lokalne demokracije kako bi se podstaklo partnerstvo i trajni dijalog između organizacija civilnoga društva i lokalnih vlasti i povećalo sudjelovanje lokalnih organizacija civilnoga društva (CSO) i građana u lokalne razvojne procese, te da se poboljša pružanje usluga od strane lokalnih vlasti. Projekt će uključiti male dijelove nepovratnih sredstava a koja će biti implementirana na temelju izravnog sporazuma sa UNDP-om.
- Potpora Europske unije za neovisnost i osnaživanje Regulatorne agencije za komunikacije (CRA) Bosne i Hercegovine, jačanje podjele emitiranja Regulatorne agencije za komunikacije (CRA), pripremanjem nacionalne strategije za uvođenje digitalne zemaljske televizije (DTT) u Bosni i Hercegovini i obuka osoblja Regulatorne agencije za komunikacije (CRA) za uspješnu provedbu Europske konvencije o prekograničnoj televiziji i Direktive "Televizija bez granica" Europske komisije.

2. C PREGLED DOSADAŠNJE I TEKUĆE POMOĆI (EU/MFI/BILATERALNA I NACIONALNA POMOĆ), UKLJUČUJUĆI NAUČENE LEKCIJE, I KOORDINACIJA DONATORA

Program/Godina	Dodijeljeno * (Mil. €)	Ugovoreno* (Mil. €)	Ugovoreno (%)
CARDS 2004 BiH NP	62.10	61.91	99.69%
CARDS 2005 BiH NP	44.00	38.77	88.10%
CARDS 2006 BiH NP	43.80	23.65	53.99%
CARDS 2004 Regionalni	0.67	0.67	100.00%
CARDS 2005 Regionalni	0.49	0.49	100.00%
CARDS 2006 Regionalni	0.25	0.25	100.00%
EIDHR/MAP 2004	4.15	4.12	99.50%
EIDHR/MAP 2005	3.98	3.96	99.42%
EIDHR/MAP 2006	4.59	2.67	58.28%

* 30. svibnja 2007; OHR, Tempus i Cafao dodjele nisu obuhvaćene.

Fokus na jačanju učinkovitih i djelotvornih državnih institucija. Potreba da se u svim sektorima jačaju održive državne institucije ostaje snažna kao dio šire reforme u pronalaženju prave ravnoteže između mjerodavnosti na državnoj i entitetskoj razini. Mada je horizontalna (državna razina) koordinacija znatno poboljšana, treba se mnogo uraditi u odnosu na vertikalnu (država-entiteti-kantoni) koordinaciju. Druga ovisi o spremnosti niže razine vlade da se krene u reforme potrebne za europsku integraciju. To je važno ne samo za jačanje učinkovitije BiH, već također za jačanje sopstvene sposobnosti da pregovara s Europskom unijom i krene naprijed u proces integracije u Europsku uniju.

Uključivanje domaćih institucija u programiranje. Izaslanstvo Europske komisije zajedno s Direkcijom za europske integracije vodi pristupu promoviranja vlasništva programiranjem pomoći od strane vlasti Bosne i Hercegovine. Mreža viših menadžera za programiranje (SPO's) postavljena je u svim državnim ministarstvima i agencijama. Konzultacije s dioničarima i donatorima slijedile su na svim razinama. Kao rezultat toga, važnost projekta koji je predložen Bosni i Hercegovini i politikama za integraciju u Europsku uniju značajno se povećala tijekom posljednje 2 godine. Potrebe koje su iskazale vlasti BiH premašile su čimbenik 3 IPA sredstava koja su na raspolaganju te pokazuju visok stupanj inicijative.

Sudjelovanje civilnoga društva. Uključenost civilnoga društva poboljšana je u nedavnoj prošlosti: Direkcija za europske integracije utvrdila je sustavne kontakte utemeljene na rezultatima studije pridruživanja nedržavnih subjekata, a Vijeće ministara potpisalo je Memorandum o razumijevanju i suradnji sa civilnom društvom. Međutim, s obzirom na nedostatak krovnih organizacija civilnoga društva, te ograničenih komunikacijskih oruđa Vlade, koordinacija i dalje ostaje poglavito kao jedan od načina informiranja. Više strukturirani koordinacijski mehanizmi potrebni su kako bi bilo dovoljno prostora za stvarne potrebe ili uvođenje civilnoga društva u programe.

Koordinacija donatora. Koordinacija donatora znatno se povećava kroz uspostavu foruma za koordinaciju donatora (s rotirajućim predsjedništvom), koje si sastoji od Izaslanstva Europske komisije, EBRD, MMF-a, UNDP/UNRC i Svjetske banke, kao i od glavnih bilateralnih donatora. Izaslanstvo Europske komisije osiguralo je za Forum i države članice Europske unije redovite dopune o IPA MIPD 2007-2009 i IPA 2007 procesu programiranja. Svi sudionici doprinose studiji o pridruživanju donatora koja dalje poboljšava koordinaciju finansijske pomoći. Izaslanstvo Europske komisije također surađuje s Direkcijom za europske integracije, Direkcijom za ekonomsku politiku i Ministarstvom financija i trezora u postavljanju odbora za koordinaciju pomoći (uz potporu Odjela za međunarodni razvitak (Dfid) i Veleposlanstva Nizozemske). Dok se Svjetska banka fokusira na strukturalne reforme, Europska je komisija glavni akter u jačanju institucija na državnoj razini. Bilateralna pomoć poglavito se fokusira na potporu sektorske politike na lokalnoj ili općinskoj razini. Bliska koordinacija također se održava s EBRD, EIB i KfW u oblasti transporta i zaštiti infrastrukture okoliša, gdje Europska komisija financira elaborate ili tehničku pomoć koja stvara uvjete za ulaganja od strane međunarodnih finansijskih institucija (IFIs).

2. D HORIZONTALNA PITANJA

Sustavno rješavanje horizontalnih pitanja je kritična polazna točka u planu programa. Ovo je bitno ako se jednakopravnost spolova, uključenost manjina i održivost okoliša moraju pravilno usuglašavati u okviru ovoga programa. Lokalni akteri/tijela mjerodavna za ova pitanja kao i civilno društvo sustavno se konzultiraju kako bi konkretno pomogli institucijama/organizacijama BiH da se učinkovito usuglašavaju sukladno europskim standardima i odgovarajućoj praksi. Dio proračuna projekata može se dodijeliti u ovu svrhu. Sažetak svakog pojedinog projekta objašnjava kako se neusuglašena pitanja moraju usuglašavati.

– Jednake mogućnosti i nediskriminacija

Dokazano je da društva koja vrše diskriminaciju po spolu (i/ili etnicitetu – pogledaj dolje) sprječavaju njihovu sposobnost da se razvijaju i da smanjuju siromaštvo. Nasuprot tome, aktivno sudjelovanje svih (da li u obrazovanju, zapošljavanju, upravljanju ili sl.) dosljedno doprinosi učinkovitijem razvitku. Uzimajući u obzir cjelokupni okvir BiH (državnu službu, jednakopravnosti spolova i antidiskriminirajuće zakone), projekti će se temeljiti na procesu konzultacija s Agencijom za ravnopravnost spolova (pod pokroviteljstvom Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice). Posebna će se pozornost posvetiti kako bi se osiguralo da se potrebe žena i njihovi interesi rješavaju kroz razvitak projekata i da se aktivnosti organiziraju tako da se podstiče/olakšava sudjelovanje žena (npr. obuka). Pomoć će biti data institucijama BiH i civilnog društva kako bi se osiguralo da jednakopravnost spolova bude adekvatno usuglašena u razvitku zakonodavstva, državne strategije i politike.

– Potpora za manjine i ranjive skupine

Dovođenje u sklad manjinskih pitanja u projektima bitno je da se dostavi pomoć koja je u stanju potaknuti gospodarski razvitak i smanjiti siromaštvo. Naročita pozornost bit će posvećena da se osiguraju posebne potrebe manjina i njihovi interesi rješavaju kroz razvitak projekata i da se aktivnosti organiziraju tako kako bi se ohrabrilo/olakšalo njihovo sudjelovanje, a naročito:

– Postizanje odgovarajuće zastupljenosti manjina u obuci i treniranju aktivnosti;

- Favoriziranje adekvatnog zapošljavanja manjina i zastupanje u državnoj službi te u svim aspektima središnje i lokalne uprave (kao što je predviđeno sukladno relevantnim propisima), posebice u institucijama koje se podržavaju u okviru ovoga programa;
 - Rješavanje posebnih zahtjeva pitanja manjina u strateškim, taktičkim i operativnim pitanjima policije;
 - Zadovoljavanje posebnih potreba romskih zajednica.
- Zaštita okoliša
- Projekti će sustavno ispitivati mogućnosti da se ojača zaštita okoliša u BiH (i u cijeloj regiji). Posebice, aktivnosti programa u rekonstrukciji i obnovi infrastrukture bit će konzistentne s ekološkim implikacijama.
- Dobro upravljanje
- Projekti će u svim sektorima doprinositi jačanju administrativnih sposobnosti i sposobnosti upravljanja institucijama BiH kao i sudionicima civilnog društva, te će na taj način promovirati dobro upravljanje i podržavati BiH u borbi protiv korupcije.

2. E UVJETI

Program obuhvata sljedeće uvjetovanosti:

- Prijedlozi projekata formalno se odobravaju kroz razmjenu dopisa između Komisije i Vlade BiH.
- Vlada će osigurati da korisničke institucije imaju odgovarajuće financijske, materijalne i ljudske resurse kako bi se financijska pomoć Europske komisije koristila na najučinkovitiji mogući način.
- Korisničke institucije formalno će podržati plan i tendersku dokumentaciju, uključujući odrednice.
- Vlada će osigurati dostupnost zemljišta, slobodnog od zahtjeva vlasništva ili sporova, osiguravanje svih potrebnih građevinskih dozvola i odobrenja za izgradnju planiranih radova. Vlada će osigurati dugoročnu održivost aktivnosti izdvajanjem potrebnih sredstava, uključujući tekuće troškove i troškove održavanja.
- Korisničke institucije organiziraju, biraju i imenuju članove (uključujući spol i etničku ravnotežu), radnih skupina, upravljanja i odbora za koordinaciju, i seminare kako to zahtijevaju aktivnosti projekta.
- Sve investicije moraju se provoditi sukladno relevantnim zakonima Zajednice za okoliš (vidi točku 4.4).

Posebni uvjeti dodatnog projekta opisani su u sažetcima projekata. U slučaju da ti uvjeti nisu ispunjeni, bit će razmatrana suspenzija ili otkazivanje projekta ili posebnih aktivnosti.

2. F MJERILA

	N		N+1 (ukupno)		N+2 (ukupno)	
	EU	NF*	EU	NF*	EU	NF*
Broj pokrenutih tendera	0		50		55	
Broj pokrenutih poziva za prijedloge	0		2		2	
Stopa ugovaranja (%)	0		75		100	

* U slučaju paralelnog nacionalnog sufinanciranja

2. G PLAN ZA DECENTRALIZACIJU UPRAVLJANJA FONDOVIMA EUROPSKE UNIJE BEZ EX ANTE KONTROLA OD STRANE KOMISIJE

Vijeće ministara BiH usvojilo je Strategiju za provedbu decentraliziranog sustava u BiH. Utvrđeni su određeni potrebni koraci koje prati vremenski raspored za provedbu strategije. Ova strategija treba biti prilagođena s novim zahtjevima IPA programa na temelju Međunarodnih informacijskih sustava (DIS), nakon čega slijedi jasan i detaljan rad i akcijski plan. Radna skupina Međunarodnih informacijskih sustava (DIS) pod predsjedanjem NIPAK/NAO-a planira postaviti i uključiti predstavnike relevantnih tijela BiH uključenih u Međunarodne informacijske sustave (DIS)DIS u cilju provođenja strategije Međunarodnih informacijskih sustava (DIS). Vijeće ministara odlučilo je uspostaviti Nacionalni fond i Središnju jedinicu za financiranje i ugovaranje (CFCU) u Ministarstvu financija i trezora. Zapošljavanje osoblja za početak trebalo bi biti dovršeno do kraja rujna 2007. godine, a tehničku pomoć osigurava Europska komisija. Ciljni datum za decentraliziranu provedbu nije još utvrđen i po svojoj prilici neće biti utvrđen prije 2009. godine.

1. PRORAČUN (IZNOSI U €)

3.1. TABELA INDIKATIVNOG PRORAČUNA

	EU – IPA pomoć				Ukupno sufinanciranje (indikativan)*		Ukupno (IPA plus sufinanciranje)	
	Jačanje institucija	Investicije	Ukupno u €	Ukupno u %	€	(%)	€	(%)
Os 1 – Politički zahtjevi	12,136,394	750,000	12,886,394	98.8	156,000	1.2	13,042,394	26.09
1.1. Društvena uključenost i povratak	4,300,000	500,000	4,800,000	96.85	156,000	3.15	4,956,000	
1.2. Vladavina prava	2,636,394		2,636,394	100			2,636,394	
1.3. Javna uprava	5,200,000	250,000	5,450,000	100			5,450,000	
Os 2 – Društveno-ekonomski zahtjevi	10,230,000	1,770 000	12,000,000	99.17	100,000	0.83	12,100,000	24.2
2.1. Rad i gospodarski razvitak	7,200,000		7,200,000	100			7,200,000	
2.2. Društvene politike	3,030,000	1,770,000	4,800,000	97.96	100,000	2.04	4,900,000	
OS 3 – Europski standardi	17,406,000	4,144,000	21,550,000	100			21,550,000	43.11
3.1. Regulatorna tijela	10,006,000	2,344,000	12,350,000	100			12,350,000	
3.2. Priprema za predstrukturalna novčana sredstva	7,400,000	1,800,000	9,200,000	100			9,200,000	
OS 5 – Dijalog civilnoga društva	3,000,000	300,000	3,300,000	100			3,300,000	6.6
5. Civilno društvo i mediji	3,000,000	300,000	3,300,000	100			3,300,000	
UKUPNO	42,772,394	6,964,000	49,736,394	99.49	256,000	0.51	49,992,394	100

* javni i privatni nacionalni i/ili međunarodni doprinosi

3.2. NAČELO SUFINANCIRANJA KOJE SE PRIMJENJUJE NA PROJEKTE KOJI SE FINANCIRAJU U OKVIRU PROGRAMA

Doprinos Zajednice obračunava se u odnosu na ukupne prihvatljive izdatke. Stopa doprinosa Zajednice iznosi 99,49% proračuna ovoga programa, sukladno članku 67, paragraf 3, Uredbe za implementaciju IPA programa.

Pojedinačni sporazumi o nepovratnim sredstvima kojima se implementiraju projekti opisani u točki 2.b gore u cijelosti će financirati Komisija, sukladno članku 253 (1) (d) Provedbenih Pravila za implementaciju uz Financijsku uredbu, sa iznimkom projekata 2, 3 i 20 za koje korisnik nepovratnih sredstva doprinosi sufinanciranjem.

Sufinanciranje treba tražiti u okviru buduće komponente I IPA programa za bilo koji nastavak projekta br. 40 - "Izgradnja sustava kanalizacijske mreže u Živinicama".

2. IMLEMENTACIJSKI ARANŽMANI

4.1. METODA IMPLEMENTACIJE

Program će implementirati Europska komisija na centraliziranoj osnovi, Izaslanstvo Europske komisije u Bosni i Hercegovini, sukladno članku 53.a Financijske uredbe¹ i odgovarajućim odredbama Pravila za implementaciju².

4.2. OPĆA PRAVILA ZA NABAVU I PROCEDURE ZA DODJELU NEPOVRATNIH SREDSTAVA

Nabava slijedi odredbe Dijela II., Naslova IV. Financijske uredbe i Dijela II., Naslova III., Poglavlja 3 njezinih Pravila za implementaciju kao i pravila i procedura za usluge, robe i ugovore o radovima koji se financiraju iz općeg proračuna Europskih zajednica u svrhu suradnje s trećim zemljama koji je Komisija usvojila 24. svibnja 2007. godine C(2007) 2034).

Procedure dodjele nepovratnih sredstava slijede odredbe Dijela I., Naslova VI. Financijske uredbe, te Dijela I., Naslova VI. njezinih Pravila za implementaciju.

Komisija također koristi proceduralne naputke i standardne predloške i modele koji olakšavaju primjenu gore navedenih pravila koja su predviđena u "Praktičnom vodiču kroz procedure ugovaranja pomoći Europske zajednice trećim zemljama" ("Praktični vodič"), koji je objavljen na web stranici EuropeAid³ na dan pokretanja postupka nabave ili postupka dodjele nepovratnih sredstava.

Izravni sporazumi o nepovratnim sredstvima bit će sklopljeni sa UNICEF-om (socijalna skrb i uključivanje djece), Uredom Visokog sudstva i tužiteljstva (uspostava sustava za upravljanje predmetima), UNDP-om (jačanje lokalne demokracije), Međunarodnom komisijom za nestale osobe (projekt za identifikaciju osoba u Srebrenici), te Vijećem Europe (jačanje III. faze visokog obrazovanja i učinkovito upravljanje zatvorom). Komisija može također zaključiti izravni sporazum o dodjeli nepovratnih sredstava s nacionalnim tijelom BiH koje će biti uspostavljeno za provedbu projekta potpore za ustavnu reformu. Izravni sporazumi o nepovratnim sredstvima bit će valjano opravdani u smislu članka 168 (1) (c) i (f) Pravila za implementaciju uz Financijsku uredbu i sukladno odlukama o dodjeljivanju.

¹ OJ L 248, 16.9.2002, p.1.

² OJ L 357, 31.12.2002, p. 1.

³ Sadašnja adresa: http://europa.eu.int/comm/europeaid/tender/gestion/index_en.htm

4.3. NAČELA ZA IMPLEMENTACIJU TWINNING PROJEKATA

Twinning projekti uspostavljaju se u obliku sporazuma o nepovratnim sredstvima, pri čemu izabrane uprave država članica pristaju osigurati potrebnu ekspertizu za javni sektor protiv naknade tako nastalih troškova.

Ugovor može posebice predvidjeti dugoročno privremeni premještaj uposlenika imenovanog za pružanje redovitog savjeta administraciji zemlje korisnice kao rezidentnog savjetnika za twinning.

Twinning sporazum o nepovratnim sredstvima utvrđuje se sukladno relevantnim odredbama Dijela I., Naslova VI. Financijske uredbe, te Dijela I., Naslova VI. njezinih Provedbenih pravila.

Twinning priručnik dostupan je na internetskim stranicama Generalne direkcije za proširenje Europske komisije na adresu:

http://ec.europa.eu/enlargement/financial_assistance/institution_building/twinning_en.htm

4.4. PROCJENA UTJECAJA NA OKOLIŠ I ZAŠTITA PRIRODE

Sva se ulaganja provode sukladno relevantnim zakonima Zajednice o okolišu. Kao posljedica toga, za projekte koji spadaju u okvir Dodatka 1 ili Dodatka 2 EIA-Direktive (Izgradnja sustava kanalizacijske mreže u Živinicama)⁴, procjena utjecaja na okoliš vrši se za svaki projekt⁵, jednaka onoj procjeni koja je predviđena EIA-Direktivom.

Za projekte koji po svoj prilici utječu na mjesta od značaja za očuvanje prirode, odgovarajuća ocjena očuvanja prirode vrši se za svaki projekt⁶, jednaka procjeni u članku 6. Direktive o staništima⁷.

5 MONITORING I OCJENA

5.1. MONITORING

Komisija može poduzeti sve mjere koje smatra potrebnim da prati programe koji su u pitanju.

EVALUACIJA

Programi podliježu ex ante evaluacijama, kao i privremenim i, gdje je to važno, ex post evaluacijama sukladno člancima 57. i 82. IPA Uredbe o provedbi IPA programa, s ciljem poboljšanja kvalitete, učinkovitosti i dosljednosti pomoći iz sredstava Zajednice i strategije i provedbe programa.

Rezultati ex ante i privremene evaluacije uzimaju se u obzir u programiranju i ciklusu implementiranja.

Komisija može provoditi i strateške evaluacije.

4 Direktiva Vijeća 85/337/EEZ od 27. lipnja 1985. godine o procjeni učinaka određenih javnih i privatnih projekata na okoliš, (SL L 175 1985/5/7, str 40).

Direktiva koja je posljednji put izmijenjena i dopunjena Direktivom 2003/35/EZ (OL L 156, 25.6.2003, str 17)

5 Usporedi Dodatak EIA s odgovarajućim investicijskim sažetkom projekta, jednako onim u EIA direktivi.

6 Usporedi Dodatak - Očuvanje prirode s odgovarajućim investicijskim sažetkom projekta.

7 Direktiva Vijeća 92/43/EEZ od 21. maja 1992. godine o očuvanju prirodnih staništa i divlje faune i flore (OL L 206, 22. 07. 1992). Direktiva koja je posljednji put izmijenjena i dopunjena Uredbom (EZ) br 1882/2003 (OJ L 284, 2003/10/31, str 1)

3. REVIZIJA, FINANCIJSKA KONTROLA I MJERE ZA BORBU PROTIV PREVARE

Računi i poslovanja svih strana uključenih u provedbu ovoga programa, kao i svi ugovori i sporazumi kojima se provodi ovaj program, predmet su, s jedne strane, nadzora i financijske kontrole od strane Komisije (uključujući Europski ured za borbu protiv prevara), koja može vršiti provjere prema vlastitoj odluci, bilo samostalno ili posredstvom vanjskog revizora i, s druge strane, revizijama Europskog revizorskog suda. To uključuje mjere poput ex-ante provjera natječajnih i ugovorenih procedura koje provodi Izaslanstvo u zemlji korisnici.

Kako bi se osigurala učinkovita zaštita financijskih interesa Zajednice, Komisija (uključujući Europski ured za suzbijanje prevara) može provoditi provjere i inspekcije na licu mjesta sukladno procedurama predviđenim u Uredbi Vijeća (EZ, Euratom) 2185/96⁸.

Gore opisane kontrole i revizije primjenjuju se na sve ugovorače, podugovorače i korisnike nepovratnih sredstava koji su primili novčana sredstva Zajednice.

4. OGRANIČENE PROMJENE

Ograničene promjene u provedbi ovoga programa koje utječu na osnovne elemente navedene u članku 90. Provedbenih pravila uz Financijsku uredbu, koje su indikativne prirode⁹, može poduzeti dužnosnik za ovjeravanje delegiranjem Agencije za osiguranje depozita (AOD), ili dužnosnik za ovjeravanje poddelegiranjem AOSD-a, sukladno ovlastima koje na njega prenose Agencije za osiguranje depozita (AOD), sukladno načelima dobrog financijskog upravljanja bez izmjena odluka o financiranju koje su potrebne.

⁸ OJ L 292; 15.11.1996; str. 2

⁹ Ovi osnovni elementi su indikativne prirode, za nepovratna sredstva, indikativni iznos poziva za dostavu prijedloga projekata i za nabavu, indikativni broj i vrsta ugovora kao i indikativni vremenski okvir za pokretanje procedura za nabavku.

Bosna i Hercegovina - IPA 2007 Popis projekata

Sektor	Br.	Projekat	Iznos plaćen od strane Evropske unije (EUR)	IB	Investiranje	Vrsta i broj ugovora (usluge, roba, radovi, twinning ili subvencija)	Dio koji sufinansira Evropska unija	Raspored (pokretanja sudjelovanja ili poziv za dostavu prijedloga)
Os 1 – Politički zahtjevi								
Društvena uključenost i povratak	1	Razmirenje i tehnički pregled	1,500,000	1,500,000		1 ugovor – subvencija*	100%	1. kvartal/2008
Društvena uključenost i povratak	2	Obnova stanova i vezane tehničke infrastrukture u Kotor-Varošu za potporu održivom povratku	500,000		500,000	1 subvencija nakon jednog poziva za prijedloge**	90% (€ 56,000 sufinansiranje korisnika iz nepovratnih sredstava)	1. kvartal /2009
Društvena uključenost i povratak	3	Znanost u službi istine i pravde: potpora Međunarodnoj komisiji za nestale osobe "(ICMP) Odjel za forenzičke znanosti (FSD)	1,000,000	1,000,000		Subvencija ICMP-u	100% (ukupni troškovi - € 1,100,000 - ICMP osigurava € 100,000)	1. kvartal /2008
Društvena uključenost i povratak	4	Pregled društvenog sektora	500,000	500,000		1 ugovor - usluga	100% (+ predviđeno paralelno sufinansiranje iz Velike Britanije i Norveške)	1. kvartal /2008
Društvena uključenost i povratak	5	Jačanje socijalne skrbi i sustav za uključenost djece u Bosni i Hercegovini	1,300,000	1,300,000		Subvencija UNICEF-u*		1. kvartal /2008
Vladavina prava	6	Potporna strategiji za planiranje, koordinaciji pomoći i sposobnostima za evropsku integraciju Ministarstva pravde BiH	800,000	800,000		1 ugovor - usluga	100%	1. kvartal /2008
Vladavina prava	7	Povećanje učinkovitosti pravosuđa kroz uspostavu Sustava upravljanja predmetima (CMS) za sudove i tužiteljstva	836,394	836,394		-Subvencija HJPC*	100%	1. kvartal /2008
Vladavina prava	8	Učinkovito upravljanje zatvorom	600,000	600,000		-Subvencija Vijeću	100%	1. kvartal /2008

									Europe*		
Vladavina prava	9	Zajednička obuka SIPA-e, Financijske obavještajne jedinice i kriminalističke jedinice, tužiteljia, financijskih regulatornih agencija i institucija	400,000	400,000					1 ugovor – twinning	100%	1. kvartal/2008

Javna uprava	10	Jačanje sposobnosti za proces ustavne reforme	1,000,000	1,000,000					1 ugovor – usluga ili subvencija*	100%	1. kvartal/2008
Javna uprava	11	Daljnja potpora PARCO-u. Jačanje kapaciteta PARCO u potpori PAR strategije za implementaciju i koordinaciju donatora	1,500,000	1,500,000					1 ugovor - usluga	100%	1. kvartal/2008
Javna uprava	12	Potpora Vladi BiH u procesu europskih integracija i koordinacija pomoći Zajednice - Faza III.	1,700,000	1,700,000					1 ugovor - usluga	100%	1. kvartal/2008
Javna uprava	13	Jačanje sustava ljudskih resursa (HRM) u oblasti obuke za državnu službu	500,000	500,000					1 ugovor – twinning	100%	siječanj 2008
Javna uprava	14	Potpora ombudsmenima za ljudska prava u BiH	250,000	250,000			250,000		1 ugovor - nabavka	100%	siječanj 2008
Javna uprava	15	Razvitak i implementacija strategije javne unutarnje financijske kontrole (PIFC) širom cjelovite BiH	500,000	500,000					1 ugovor - usluga	100%	1. kvartal/2008
		S/T	12,886,394	12,136,394			750,000				

		OS 2 – Društveno-ekonomski zahtjevi									
Rad i ekonomski razvitak	16	Potpora regionalnom ekonomskom razvitku i razvitku malih i srednjih kompanija i poduzeća	4,000,000	4,000,000					3 ugovora - usluga 1 – Mil. € 2.5 2 – Mil € 1.0 3 – Mil € 0.5	100% 100% 100%	1. kvartal /2008 1. kvartal /2008 1. kvartal /2008
Rad i ekonomski razvitak	17	Jačanje sposobnosti da se promovira izvoz i stvaranje izvozne baze u Bosni i Hercegovini	1,500,000	1,500,000					1 ugovor - usluga	100%	1. kvartal /2008
Rad i ekonomski razvitak	18	Poboljšanje aktivnog tržišta rada u Bosni i Hercegovini	1,200,000	1,200,000					1 ugovor - usluga	100%	1. kvartal /2008

Rad i ekonomski razvitak	19	Poboljšati razvitak i sposobnost društvenog dijaloga i društvenih partnera	500,000	500,000	500,000	1 ugovor - usluga	100%	1. kvartal /2008
Društvena politika	20	Jačanje visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini III	400,000	400,000		Subvencija Vijeću Europe	80% (+20% od CoE) - ukupni troškovi: € 500,000	1. kvartal /2008
Društvena politika	21	Potporna reformi visokog obrazovanja	1,100,000	1,100,000		1 ugovor - usluga	100%	1. kvartal /2008
Društvena politika	22	Nabava opreme za veterinarske škole	1,300,000	1,300,000	1,300,000	1 ugovor - nabava	100%	1. kvartal /2008
Društvena politika	23	Jačanje zavoda za javno zdravstvo u BiH	1,500,000	1,500,000		1 ugovor - usluga	100%	1. kvartal /2008
Društvena politika	24	Nabava opreme za mikrobiološke laboratorije u Bosni i Hercegovini	500,000	500,000	30,000	1 ugovor - nabava 1 ugovor - usluga - € 30,000	100%	1. kvartal /2008
		SI/	12,000,000	10,230,000	1,770,000			

Os 3 – Europski standardi								
Regulatorna tijela	25	Jačanje kapaciteta u oblasti upravljanja ljudskim resursima Centralne banke Bosne i Hercegovine	250,000	250,000		1 ugovor – Twinning Light	100%	1. kvartal /2008
Regulatorna tijela	26	Održivo jačanje kapaciteta agencija za osiguranje u Bosni i Hercegovini	800,000	800,000		1 ugovor - Twinning	100%	1. kvartal /2008

Regulatorna tijela	27	Pomoć Ministarstvu sigurnosti, Ministarstvu vanjskih poslova, Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice i drugim mjerodavnim tijelima za učinkovito upravljanje migracijama	1,500,000	1,020,000	480,000	1 ugovor - twinning € 750,000 1 ugovor - usluga € 270,000 1 ugovor - nabava € 480,000	100% 100% 100%	2. kvartal /2008 2. kvartal /2008 4. kvartal /2008
Regulatorna tijela	28	Jačanje sustava akreditacije	1,000,000	1,000,000		1 ugovor - usluga	100%	1. kvartal /2008

Regulatorna tijela	29	Jačanje sustava za mjeriteljstvo	1,700,000	1,000,000	700,000	1 ugovor – nabava € 700,000 1 ugovor - usluga € 1,000,000	100%	1. kvartal /2008
Regulatorna tijela	30	Sigurnost infrastrukture	1,700,000	1,700,000		1 ugovor - usluga	100%	1. kvartal /2008
Regulatorna tijela	31	Potpora za ispunjavanje zahtjeva iz Ugovora o Energetskoj zajednici za Jugoistočnu Europu	2,500,000	2,500,000		1 ugovor - usluga	100%	1. kvartal /2008
Regulatorna tijela	32	Potpora za jačanje sposobnosti Regulatornog tijela za komunikacije u telekomunikacijama	1,000,000	1,000,000		1 ugovor - usluga	100%	1. kvartal /2008
Regulatorna tijela	33	Implementacija javne ključne infrastrukture (PKI) u sustavu za zaštitu identifikacije građana (CIPS)	400,000	236,000	164,000	1 ugovor - usluga - € 236,000 1 ugovor - usluga € 164,000	100% 100%	1. kvartal /2008 1. kvartal /2008
Regulatorna tijela	34	Priprema za popis stanovništva Faza I. Službe za podatke o prostoru za BiH - Faza I.	500,000	500,000		1 ugovor - usluga	100%	4. kvartal /2007
Regulatorna tijela	35	Uspostava mreže referentnih globalnih pozicijskih sustava (GPS)	1,000,000		1,000,000	1 ugovor - usluga	100%	1. kvartal /2008
Priprema za prestrukturirane fondove	36	Jačanje i harmonizacija poljoprivrede BiH i informacijskog sustava ruralnog sektora	1,500,000	1,300,000	200,000	1 ugovor - usluga - € 1,300,000 3 ugovori - nabava- € 130,000 € 20,000 € 50,000	100% 100% 100% 100%	1. kvartal /2008 2. kvartal /2008 2. kvartal /2008 2. kvartal /2008
Priprema za prestrukturirane fondove	37	Jačanje kapaciteta BiH za programiranje ruralnog razvitka	1,000,000	1,000,000		1 ugovor - usluga	100%	1. kvartal /2008
Priprema za prestrukturirane fondove	38	Potpora implementaciji i provedbi zakona o hrani u BiH	1,000,000	1,000,000		1 ugovor - usluga	100%	1. kvartal /2008

Prisprema za prestrukturirane fondove	39	Potpore politici voda	1,000,000	1,000,000		1 ugovor - usluga	100%	1. kvartal /2008
Prisprema za prestrukturirane fondove	40	Potpore provedbi Direktive o "Integriranom sprječavanju zagađivanja i kontroli"	1,500,000	1,200,000	300,000	1 ugovor - usluga - € 1,200,000 1 ugovor - nabava - € 300,000	100%	1. kvartal /2008 1. kvartal /2008
Prisprema za prestrukturirane fondove	41	Izgradnja sustava kanalizacijske mreže u Živicama	1,500,000	200,000	1,300,000	1 ugovor - radovi - € 1,300,000 1 ugovor - usluga - € 200,000	100%	2. kvartal /2008 1. kvartal /2008
Prisprema za prestrukturirane fondove	42	Pomoć Ministarstvu komunikacija i prometa da implementira IPA program	700,000	700,000		1 ugovor - twinning	100%	1. kvartal /2008
Prisprema za prestrukturirane fondove	43	Tehnička pomoć za ažuriranje sigurnosti i propisi za interoperabilnost željezničkog sustava	1,000,000	1,000,000		1 ugovor - usluga	100%	1. kvartal /2008
		S/Π	21,550,000	17,406,000	4,144,000			

OS 5 – Dijalog civilnoga društva								
Civilno društvo i mediji	44	Jačanje sposobnosti civilnoga društva da sudjeluje u političkom dijalogu	1,500,000	1,250,000	250,000	1 ugovor - usluga - € 1,250,000 1 ugovor - nabava - € 250,000	100%	siječanj 2008 siječanj 2008

Civilno društvo i mediji	45	Jačanje lokalne demokracije	1,500,000	1,500,000		1 ugovor - subvencija UNDP-u*	100% (očekuje se paralelni doprinos iz sudjelovanja općina)	siječanj 2008
--------------------------	----	-----------------------------	-----------	-----------	--	-------------------------------	---	---------------

Civilno društvo i mediji	46	Potpora neovisnosti Regulatorne agencije za komunikacije	300,000	250,000	50,000	1 ugovor - Twinning Light - € 250,000 1 ugovor - nabava - € 50,000	100% 100%	Q1/2008 Q1/2008
		PODZBIR (S/T)	3,300,000	3,000,000	300,000			
ZBIR			49,736,394	42,772,394	6,964,000			

* Osnovni izbor i kriteriji za dodjeljivanje nepovratnih sredstava navedeni su u Praktičnom vodiču za procedure ugovaranja za vanjske akcije Europske zajednice trećim zemljama. Nikakvo sufinanciranje nije predviđeno sukladno članku 253 (1) (d) Pravila za provedbu Financijske uredbe, koji omogućava odstupanje od zahtjeva za sufinanciranjem u svezi s nepovratnim sredstvima za "akcije koje rezultiraju iz provedbe sporazuma o financiranju s trećim zemljama ili akcija s međunarodnim organizacijama u smislu članka 43."

** Osnovni izbor i kriteriji za dodjeljivanje nepovratnih sredstava navedeni su u Praktičnom vodiču kroz procedure ugovaranja vanjskih akcija Europske zajednice s trećim zemljama.